

משה בסנה

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶסְרֶה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הַמַּרְאֶה הַגָּדוֹל הַזֶּה מִדּוּעַ לֹא יִבְעַר הַסֵּנֶה"
(שמות פרק ג פסוק ג)

מדרש שמות רבה ב ו

"ויאמר משה אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה" - לפי שהיה הקב"ה מדבר עם משה ולא היה מבקש ליבטל ממלאכתו, הראה לו אותו דבר, כדי שיהפוך פניו ויראה וידבר עמו.¹ שכך אתה מוצא, בתחילה: "וירא מלאך ה' אליו" - ולא הלך משה. וכיון שבטל ממלאכתו והלך לראות, מיד: "ויקרא אליו אֱלֹהִים מתוך הסנה".² רבי יוחנן אמר: ג' פסיעות פסע משה באותה שעה שנאמר אסורה נא ואראה. ר' שמעון בן לקיש אמר: הפך פניו והביט, שנאמר: "וירא ה' כי סר לראות".³ כיון שהביט בו הקב"ה, אמר: נאה זה לרעות את ישראל.⁴

"וירא ה' כי סר לראות ויקרא אליו" - אמר ר' יצחק: מהו "כי סר לראות"? אמר הקב"ה: סר וזעף הוא זה, לראות בצערן של ישראל במצרים. לפיכך ראוי הוא להיות רועה עליהן, מיד: "ויקרא אליו אֱלֹהִים מתוך הסנה".⁵

שבת שלום
מחלקי המים

1 ה' רצה לדבר עם משה, אבל משה היה שכיר אצל יתרו. משה "היה רועה את צאן יתרו" כתוב בפסוק א, לא את הצאן שלו, ולכן לא היה יכול להפסיק (ליבטל) ממלאכתו ולגשת לסנה ולדבר עם המלאך.

2 על מנת להבין היטב את המדרש, צריך לקרוא בעיון את פסוקים ב,ג,ד בפרק שלנו. המדרש מבין זאת כך: תחילה המלאך מתגלה למשה (פסוק ב), אך באותו רגע לא היה יכול משה להתבטל ממלאכתו. כאשר יכל משה להתפנות לרגע ממלאכתו וסר לראות את הסנה הבוהק (פסוק ג), נגלה אליו ה' (פסוק ד) ולא המלאך. השליחות לגאול את עם ישראל, תחכה עוד כמה דקות ולא תדחה הלכות שכיר.

3 גם כאשר משה נגש לראות, אין זה יותר משלוש פסיעות לפי שיטת ר' יוחנן, כמספר המילים: "אסורה נא ואראה". ולפי שיטת ריש לקיש, משה רק הפנה מבט. ובלשון המקבילה במדרש תנחומא: "ר' שמעון בן לקיש אמר: לא פסע, אלא צווארו עיקם. אמר לו הקב"ה: נצטערת לראות, חייך שאתה כדאי שאגלה עליך מיד ויקרא אליו ה' מתוך הסנה".

4 אדם שמקפיד על ניקיון כפיים, הוא זה שראוי להנהיג את העם. שאלה: איפה, בהמשך התורה אנו מוצאים שמשה, אכן הקפיד על ניקיון כפיים ולא לקח שום טובת הנאה לעצמו בגלל שהוא מנהיג? רמז: פרשה בסוף חומש שמות, פרשה בחומש במדבר. ואולי יש עוד מקומות.

5 שאלה: תוכיח מהתורה, מהפרשה שלנו, שאכן משה היה "סר וזעף" ואפילו אמר דברים קשים כלפי הקב"ה, בגלל שהוא הזדהה מאד עם צערם וסבלם של בני ישראל. אחרי שתמצא, תקרא את המדרש בשמות רבה ה כב: "באותה שעה בקשה מדת הדין לפגוע במשה, וכיון שראה הקב"ה שבשביל ישראל הוא אומר לא פגעה בו מדת הדין".